

Планирани дрвореди морају да буду усклађен са законским оквиром који дефинише следеће грађевинске, саобраћајне и техничке услове:

- забрањено је подизање ограда, дрвећа и засада поред јавног пута, на начин којим се омета захтевана прегледност јавног пута и угрожава безбедност саобраћаја (члан 37. Закона о путевима „Службени гласник РС“, бр. 41/2018 и 95/2018“);
- забрањено је спровођење активности које ће и спречити отицај воде са јавног пута, а посебно из путног јарка и из пропуста кроз труп пута и спречи даље отицање вода ка њиховим реципијентима (члан 49. тачка 5, Закона о путевима „Службени гласник РС“, бр. 41/2018 и 95/2018“);
- забрањено је свако друго чињење којим се оштећује или би се могао оштетити пут, умањити захтевана прегледност, омета одвијање саобраћаја, односно угрожава безбедно одвијање саобраћаја на путу (члан 49. тачка 19, Закона о путевима „Службени гласник РС“, бр. 41/2018 и 95/2018“);
- планирани дрвореди не смеју да угрожавају и ометају постојећу саобраћајну сигнализацију и опрему на путу;
- планирани дрвореди не смеју да заклањају рекламне табле, рекламне паное, уређаје за обавештавање или оглашавање за које је добијено одобрење за постављање од ЈП „Путеви Србије“;
- траса планираних дрвореди не сме да омета приступ јавном путу са других саобраћајница (прилаза, пољских путева итд.);
- траса планираних дрвореда мора се пројектно усагласити са постојећим инсталацијама поред и испод предметних путева, а на основу извода из катастра подземних инсталација, тј. потребно је прибавити положаје инсталација од комуналних предузећа и надлежних организација за управљање тим инсталацијама и податке о планираним инсталацијама;
- не дозвољава се подизање дрвореда у банкини, огради, путним објектима, кроз јаркове и др; потребно је обезбедити несметан раст и развој биљних врста (надземни и подземни део);
- радови на подизању дрвореда поред предметних путева морају се извести без обуставе саобраћаја на деоницама на којима се изводе радови;
- поред државних путева I и II реда, саднице је могуће планирати од границе путног земљишта на растојању већим или једнаком максималној висини биљне врсте предвиђене за садњу;
- поред државних путева IA реда, забрањено је подизање дрвореда у путном земљишту; дрвореде је могуће подићи са спољне стране жичане заштитне ограде на удаљености која неће угрозити њену стабилност и функцију и на одстојању већем или једнаком максималној висини биљне врсте предвиђене

за садњу, уколико су испуњени сви грађевински и саобраћајно - технички услови;

- планирани дрвореди се могу подићи у заштитном појасу пута, чија је ширина прописана чланом 34. Закона о путевима („Службени гласник РС“, бр. 41/2018 и 95/2018“), уколико су испуњени сви грађевински и саобраћајно - технички услови;
- биљне врсте за формирање дрвореда треба изабрати на основу биолошких карактеристика које задовољавају еколошке и техничке захтеве, које су прилагођене карактеру пејзажа подручја (погледати на сајту: www.putevi-srbije.rs , Приручник за пројектовање путева у Републици Србији - Пејзажно уређење путног појаса, директан линк: <https://cutt.ly/1x0SymN>);
- приликом избора биљних врста треба користити жбунасте врсте и/или ниско и/или средње високо дрвеће; Не треба бирати биљне врсте са тањирастим кореновим системом, због склоности на ветроизвале и ветролом.
- препорука је да приликом избора, биљне врсте треба да имају следеће карактеристике:
  - мале захтеве према земљишту и велику отпорност према ветровима;
  - отпорност на сувоћу земљишта и у густом склопу отпорност на конкуренцију кореновог система;
  - брз висински раст, нарочито у младости;
  - релативно густе и ниско положени избојци, који су савитљиви и пуни лишћа;
  - јак коренов систем, који се не пружа превише хоризонтално (најбоље типа срчанице);
  - одговарајућа отпорност на мразеве;
  - јака и дугорочна изданачка способност из стабла;
  - релативно рано листање и касни завршетак вегетације;
  - да нису преносиоци неког од штетника пољопривредних култура;
  - да нема отровних делова биљке;
  - отпорност на загађеност из ваздуха;
- треба водити рачуна да се не користе алохтоне и инвазивне биљне врсте, које нарушавају природне шумске и остале екосистеме (члан 82. Закона о заштити природе „Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 и 14/2016);
- на основу досадашњих лабораторијских и теренских истраживања, предлагемо садњу следећих врста:
  - Врсте веома отпорне на различите видове загађења:
    - Vuxus sempervirens – шимшир, Quercus robur var. pyramidalis – храст, Quercus rubra – црвени храст, Cotinus coggygia – руј, Spiraea spp., - суручица, Juniperus virginiana – вирџинијска клека

-Врсте средње отпорне на загађења:

Populus nigra var. *italic* – јаблан, *Hippophae rhamnoides* - вучји трн (облепиха) ,
Betula spp., - бреза, *Tilia argentea* – сребрна липа, *Cotonoaster* spp., - дуњарица,
Acer campestre – клен, *Crataegus monogyna* – бели глог, *Prunus spinose* – трњина

Како би се спречили велики економски губици и потенцијално нарушавање аутохтоног биодиверзитета препоручујемо за подручје Републике Србије строгу забрану намерне садње следећих врста (Студија примене еколошких средстава за уклањање непожељне вегетације (корова) у путном појасу на државним путевима):

Acer negundo (пајавац) и *Acer saccharinum*, *Ailanthus altissima* – кисело дрво,
Amorpha fruticosa – багремац, *Broussonetia papyrifera* – јапански дуд, *Buddleia davidii* – летњи јоргован, *Catalpa* spp. – каталпа, *Celtis occidentalis* – бођош,
Deutzia spp. – деутција, *Eleagnus angustifolia* – дафина , *Eucalyptus* spp. – еукалиптус,
Fraxinus americana и *Fraxinus pennsylvanica* – амерички јасен, *Gleditsia triacanthos* – гледичија,
Juglans nigra – црни орах, *Koeleria paniculata* – лампион дрво, *Maclura aurantiaca* – дивља наранџа,
Morus spp. – дуд, *Parthenocissus* spp. – петолисни бршљан, *Philadelphus* spp. – паясмин,
Paulownia spp. – пауловнија, *Reynoutria japonica* и *Reynoutria bohemica* – реинутрија,
Robinia pseudoacacia – багрем, *Rhus typhina* – кисели руј, *Sophora japonica* – жалосна софора,
Tamarix spp. – тамариск, *Ulmus americana* и *Ulmus pumila* – сибирски брест